

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2021-04-08

Ärendenummer:
NV-00263-21

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46) (Fi2020/03418)

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket är positivt till materialet i betänkandet då ökad jämlikhet ger Sverige bättre förutsättningar att prioritera den omfattande omställningen för att nå ett hållbart samhälle. Naturvårdsverket anser dock att betänkandet och dess förslag tydligare hade kunnat presentera kopplingar mellan den sociala hållbarhetsdimensionen (här jämlikhet) och den miljömässiga dimensionen av hållbarhet för att tillvarata synergier där sådana finns. Naturvårdsverket vill betona vikten av att belysa såväl positiva som negativa sidoeffekter kopplade till klimat, biologisk mångfald och livsmiljö i samband med åtgärdsförslag för ökad jämlikhet och vice versa.

Naturvårdsverket anser att genom att integrera klimatfrågor i jämlikhetsarbetet kan synergier tillvaratas för att kunna bidra till att såväl jämlikhet som klimatarbete främjas och når ökade resultat. Detta pågår just nu också i Sveriges genomförande av arbetsprogrammet Lima Work Programme med tillhörande jämställdhetsplan *Gender Action Plan* under FN:s klimatkonvention.

Konsekvenserna av klimatförändringar blir hårdare i områden och näringar där medborgarnas utkomst är beroende av klimat och väder. I kommande utredningar, till exempel den maktutredning som betänkandet föreslår, anser Naturvårdsverket därför att både miljömål och jämställdhetspolitiska mål ska beaktas. Ur jämlikhetssynpunkt bör även klimatanpassningsåtgärder utvärderas så att alla människor får en likvärdig möjlighet till anpassning idag och i framtiden.

Naturvårdsverket noterar att betänkandet inte tar upp det samiska folkets situation ur jämlikhetssynpunkt. Just urfolk och lokalsamhällen är viktiga aktörer i det globala arbetet med klimat och biologisk mångfald och deras aktiva deltagande i beslutsprocesser är centralt för genomförandet av Parisavtalet och den nya strategin post 2020 för biologisk mångfald.

Naturvårdsverket noterar även att kopplingen mellan biologisk mångfald och jämlikhet saknas i betänkandet. Det omnämns i avsnitt 30.2 *Klimat och ekologi*, men endast i relation till skogstillväxt och jordbruk. Det finns viktiga positiva synergier mellan natur och hållbarhetsmålen om utbildning, jämställdhet, minskad ojämlikhet och främjande av fred och rättvisa vilka kan belysas vidare. Osäkerheter kring markinnehav, markrättigheter och degradering av ekosystem och natur har större konsekvenser för kvinnor och flickor som oftast drabbas mer negativt¹.

Naturvårdsverket saknar förslag till vidare utredning inom områden där livsmiljö, hälsa och jämlikhet kopplas ihop. Att den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart är sammanlänkat till miljöns positiva inverkan på människors hälsa. Tillgång till grönområden, både som skyddad natur och mer stadsnära grönområden, har visat sig ha en signifikant betydelse för folkhälsan i form av möjlighet till rekreation och återhämtning. Här råder idag ojämlik tillgång och tillgänglighet för olika samhällsgrupper.² Vidare belyser betänkandet exempelvis kopplingen mellan miljögifter och sämre förutsättningar att prestera i skolan och yrkeslivet (avsnitt 4.1) och luftkvalitetens påverkan på barns hälsa (avsnitt 7.3). Det saknas dock förslag till vidare utredning om hur ökad jämlikhet inom dessa områden kan uppnås.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Maria Ohlman, föredragande, enhetschefen Gunilla Sallhed och handläggarna Emma Fryksmark och Malin Johansson.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

¹ IPBES (2019): *Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. IPBES secretariat, Bonn, Germany.

² EEA Report 21/2019: *Healthy environment, healthy lives: how the environment influences health and well-being in Europe*, s.39-60. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020 och Statistiska centralbyrån: *Lämna ingen utanför, Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige, oktober 2020*, Solna, SCB: s. 99-101.

Kopia till:
fi.ea.e3@regeringskansliet.se
mats.e.johansson@regeringskansliet.se
m.registrator@regeringskansliet.se